

Nr 236.

Av herr **E. A. Nilson** i Örebro, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 89, angående godkännande av tullverkets utgiftsstaten för tiden 1 januari—30 juni 1923 m. m.

Kungl. Maj:ts proposition nr 89 angående godkännande av tullverkets utgiftsstaten för tiden 1 januari—30 juni 1923 m. m. synes i vad angår kustbevakningen och gränsbevakningen bygga på riktiga huvudgrunder. Väl anser jag beträffande kustbevakningen posteringarnas antal vara flera och kustbevakningspersonalens styrka vara större än som behovet oundgängligen kräver, men då föredragande departementschefen klart uttalat att förslaget icke är att fatta så, att posteringarnas antal eller förläggning ovillkorligen böra bibehållas enligt förslaget, påyrkar jag ej någon ändring härutinnan med undantag beträffande trettonde bevakningsdistriktet (Öland). Jag förutsätter emellertid att statsutskottet noggrant undersöker, huruvida icke en minskning av posteringarnas antal lämpligen kan ske.

Beträffande trettonde bevakningsdistriktet föreslog 1914 års tullkommission att försöksvis skulle anställas *arvodesavlönade tillsyningsmän*. De skäl som anförts däremot verka ingalunda övertygande. Det kan ej bestridas att den för Öland föreslagna kustbevakningspersonalen får ytterst ringa sysselsättning. Att vid sådant förhållande försöksvis pröva ett annat system för bevakningen borde väl kunna anses tillrädligt. Så mycket mera som Öland lämpar sig särdeles väl för ett sådant försöks utförande. Skulle försöket utfalla till belåtenhet, kunna avsevärda besparingar vinnas, och skulle det utfalla icke tillfredsställande är det själfallet att systemet ej kommer att slutgiltigt genomföras.

Vad angår det lokala chefskapet över kustbevakningen, finner jag Kungl. Maj:ts förslag vara icke lämpligt. För närvarande tillämpas olika grundsatser i rikets västra och södra delar å ena sidan och på ostkusten å andra sidan. Av 1914 års tullkommission har påvisats, att

det förra har avsevärda olägenheter. Olägenheter som ej vidlådde det å ostkusten tillämpade systemet. Ett är visst, vill man ernå ett verkligt samarbete mellan den yttre och den inre bevakningen, då skall man icke genom organisationen draga upp befälslinjer, som försvåra ett dylikt samarbete. Det är också att märka att över första kustbevakningsdistriktet, ett av de svårare ur bevakningssynpunkt, har generaltullstyrelsen föreslagit, att tullförvaltaren i Haparanda skall vara chef. Än klarare framträder det, hur man just där velat samla alla trådarna i en enda brännpunkt, då man finner hurusom åt denne tullförvaltare även fortfarande skulle anförtros chefskapet över gränsbevakningen mot Finland. Den tanke, som ligger där bakom, är alldeles riktig. Emellertid föreslår generaltullstyrelsen att övriga kustbevakningsdistrikt skola ställas under chefskap av tre kustbevakningskontrollörer. Men hur skall en i Stockholm stationerad kustbevakningskontrollör kunna utöva något chefskap, som kräver snabba och omedelbara åtgärder över en personal, som är stationerad på orter, så skilda som från rågränsen mellan Nederkalix och Råneå socknar ända ned till Blekinge, Öland och Gottland? Organisationen bör vara sådan, att om något inträffar, som påkallar omedelbart ingripande från överordnades sida, skall vederbörande kustbevakningspersonal så snabbt som möjligt kunna få erforderlig förbindelse med högre befäl. Det kan ske om chefskapet överlämnas åt vederbörlig tullförvaltare inom kustbevakningsdistriktet, dock att inom Stockholms, Göteborgs och Malmö tullkammardistrikt sagda chefskap bör utövas av chefen för tullbevakningsavdelningen i respektive stad, på sätt som föreslagits av såväl 1914 års tullkommission, vars motivering jag återoppar, som av mig inom 1920 års kustbevakningssakkunniga, ävensom i motionen i A. K. nr 323 vid fjolårets riksdag.

Föredragande departementschefen ansluter sig principiellt till generaltullstyrelsens förslag, men hyser vissa betänkligheter mot, att kustbevakningskontrollörsdistrikten bliva så vidsträckta. Särskilt betänksam är han beträffande det föreslagna andra kontrollörsdistriktet. Därför föreslår han, att flytta övre gränsen för detta distrikt längre söderut genom att ställa kustbevakningen inom även Luleå och Piteå tullkammardistrikt under tullförvaltaren i Haparanda. Denne skulle sålunda bliva lokal chef ej mindre för gränsbevakningen mot Finland med dess omkring 50 posteringar, än även för kustbevakningen inom första och andra kustbevakningsdistrikten, en bevakningslinje om sammanlagt omkring 53 mil. Härigenom har emellertid departementschefen själv underkänt det av generaltullstyrelsen anförda huvudskälet för anordningen med särskilda kustbevakningskontrollörer såsom lokala chefer för kustbevak-

ningen. Det andra kontrollörsdistriktet blir även med dess av departementschefen föreslagna omfattning så vidsträckt, att det måste anses ligga utom gränsen för det möjliga att alltid kunna utöva ett effektivt chefskap med snabba och omedelbara order till underlydande personal. Det måste nog bli så, att den rent rutinmässiga befälsföringen måste utövas av kustöveruppsyningsman. I de fall, då ett snabbt ingripande bör ske och det erfordras högre befäls medverkan, kan då detta lättare erhållas genom den närmare varande tullförvaltaren än genom den avlägsne kustbevakningskontrollören.

Den inspektion av tjänstematerielen, varom 1902 års löneregleringskommitté talar, skall ju komma att utövas av kustbevakningsinspektören, vadan kontrollörerna ur denna synpunkt ej behövas.

Kostnaderna för kontrollörernas och deras biträdande tjänstemäns avlöning samt för deras expeditioner och tjänsteresor m. m. kunna således inbesparas.

Med avseende på förslaget i övrigt, i vad det rör kustbevakningens organisation, är det med tillfredsställelse man finner, att grundsatsen om snabbare sjöbevakningsmateriel nu äntligen vunnit godkännande, även om Kungl. Maj:ts förslag synes lida av en viss rädsla att målmedvetet fullfölja grundsatsen. Kungl. Maj:t nöjer sig nämligen med att av riksdagen begära anslag till allenast tulljagarna och låter, under åberopande av ekonomiska skäl, i fråga om den övriga materielen allt bli vid det gamla. Det är min livliga övertygelse, att en noggrann undersökning av spørsmålet skall ge vid handen att ekonomiska skäl tala för införande även av mera snabbgående mindre bevakningsbåtar. Att jag på denna punkt ej framställer något förslag beror därpå, att jag är förvissad därom, att den snabbgående båtmateriel, som i varje fall genom ett bifall till Kungl. Maj:ts förslag äntligen erhålles, skall bryta det motstånd som ännu finnes mot mera snabbgående bevakningsbåtar av mindre typ.

I fråga om gränsbevakningen skall jag inskränka mig till chefskapet över gränsbevakningspersonalen.

Även här råder f. n. ett dualistiskt system. Gränsbevakningen vid gränsen mot Finland ävensom vid gränsen mot Norge i fråga om Bohuslän, Härjedalen, Jämtland och Lappland lyder under chefskap av vederbörande tullförvaltare, under det gränsbevakningen mot Norge i Dalsland, Värmland och Dalarna lyder under en gränsbevakningschef. Denna dualism skulle enligt Kungl. Maj:ts förslag bibehållas, dock att gränsbevakningschefen, vilken f. n. har en rätt liten arbetsbörda, skulle tilldelas vissa åligganden av ekonomisk natur, som nu åvila vederbörande tullförvaltare.

Den riktiga organisationsformen är dock otvivelaktigt att beträffande landskapen Dalsland, Värmland och Dalarna genomföra samma organisation, som gäller mot landgränsen i övrigt. Då för femte gränsbevakningsdistriktet, omfattande landgränsen mot Finland med över 50 posteringar, ävensom för första bevakningsdistriktet, omfattande Bohuslänska gränsen mot Norge, vilka distrikt anses vara de svåraste att bevaka, chefskapet över bevakningen ansetts böra åvila vederbörande tullförvaltare, så bör väl därav följa, att samma organisation tillämpas även beträffande de mindre svårbevakade distrikten, omfattande Dalslands och Värmlands samt Dalarnas gräns mot Norge.

Med stöd av det anförda och under hänvisning jämväl till, vad som anförts i motionen i A. K. nr 323 vid 1921 års riksdag, tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen måtte vidtaga sådan ändring i Kungl. Maj:ts förslag till organisation av tullverket, att

I. beträffande kustbevakningen:

a) det lokala chefskapet över denna bevakning kommer att utövas av tullförvaltarna inom vederbörligt tullkammardistrikt, dock att inom Stockholms, Göteborgs och Malmö tullkammardistrikt sagda chefskap bör utövas av chefen för tullbevakningsavdelningen i resp. stad,

b) bevakningen inom trettonde kustbevakningsdistriktet organiseras i huvudsaklig överensstämmelse med 1914 års tullkommissions förslag;

II. beträffande gränsbevakningen:

att det lokala chefskapet över gränsbevakningen inom Dalsland, Värmland och Dalarna kommer att utövas av resp. tullförvaltare.

Stockholm den 18 mars 1922.

E. A. Nilson.